

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av tobakslagen

Till social- och hälsovårdsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av tobakslagen (RP 141/2021 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för utlåtande till social- och hälsovårdsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Jaana Markkula, social- och hälsovårdsministeriet
- tullöverinspektör Juha Vilkkö, Tullen
- professor Tuomas Mylly, IPR University Center
- jurist Minna Aalto-Setälä, Centralhandelskammaren
- professor Katja Weckström.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- R-kioski Oy
- Finlands näringsliv rf
- Finlands Dagligvaruhandel rf.

Inget yttrande av

- arbets- och näringsministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Propositionens syfte och huvudsakliga innehåll. Regeringen föreslår att tobakslagen ändras. Detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare får inte vad beträffar märkning eller annan utformning skilja sig från detaljhandelsförpackningar för andra liknande produkter. På förpackningen får produktnamn, tillverkarens eller importörens firma och kontaktuppgifter och produktens förpackningsstorlek och streckkod anges. Närmare

Utlåtande EkuU 48/2021 rd

bestämmelser om märkningarnas, förpackningarnas och själva produkternas utformning får utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Målet är att människor ska sluta röka och tobaksprodukter förbjudas. Propositionen är ett led i restriktionerna för försäljning och marknadsföring av tobaksprodukter. Det är den rådande trenden också på det internationella planet.

I utlåtandet tar ekonomiutskottet ställning till den föreslagna regleringen utifrån sitt ansvarsområde, särskilt med avseende på skyddet av immateriella rättigheter, jämlika konkurrensvillkor och konsumentskydd.

Varumärkesrätt. Varumärkesrätten är harmoniserad på EU-nivå och reglerad genom internationella avtal. Också Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobaks kontroll (FördrS 27/2005 rd) har blivit en viktig folkrättslig referensram. Nationella restriktioner måste således vara godtagbara och även förenliga med den överstatliga regleringen.

Världshandelsorganisationen WTO:s överprövningsorgan avgjorde nyligen ett fall där åtgärder för att begränsa förpackningar av tobaksvaror ifrågasattes på flera WTO-rättsliga grunder. Överprövningsorganet ansåg att restriktionerna för förpackningar är motiverade och proportionerliga: Normerna för varumärken i TRIPS-avtalet (The WTO Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights) ger inte innehavaren ovillkorlig rätt att använda ett varumärke. Varumärkesrättigheterna kan således begränsas bland annat för att skydda folkhälsan.

Produkternas särskiljningsförmåga sett ur konsumentens synvinkel. De föreslagna restriktionerna innebär att varumärkets förmåga att identifiera tobaksprodukter av olika kommersiellt ursprung är möjlig även i fortsättningen, men varumärkets reklamuppdrag kan inte omsättas. Det kan bli svårare att främja försäljning baserad på en "look alike"-strategi, imitationer, som missbrukar ett annat varumärkes potentiella kvalitet eller renommé, anser utskottet. Detta är en gynnsam utveckling som stärker skyddet av konsumenternas förväntade rättigheter.

Konkurrensvillkor och andra tobaksliknande produkter. På grund av sin skadlighet är tobaksprodukter ett exceptionellt regleringsobjekt. Också långvariga inskränkningar i rättigheterna på marknaden för tobaksprodukter har ansetts vara möjliga.

Ekonomiutskottet påpekar att klassificeringen av nikotin i portionspåse som läkemedel skapar ett delvis motstridigt tillstånd på marknaden och i importbestämmelserna. Följaktligen instämmer utskottet i tillsynsmyndighetens syn att nikotin i portionspåse för konsekvensens skull i tobakslagen bör behandlas på samma sätt som nikotinvätskor.

Vidare påpekar ekonomiutskottet att det fortfarande är lagligt att släppa ut tobaksprodukter på marknaden och att det inte heller efter de föreslagna ändringarna kommer att vara helt och hållet förbjudet. I ljuset av detta och med beaktande av att de föreslagna ändringarna innebär att försäljningen av produkterna behöver ordnas på ett annat sätt än i dag måste övergångsbestämmelserna vara tydliga och övergångsperioderna tillräckligt långa för att aktörerna rimligen ska kunna anpassa sin verksamhet till den nya regleringen.

Utlåtande EkUU 48/2021 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottet föreslår

att social- och hälsovårdsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 12.11.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Sanni Grahn-Laasonen saml

vice ordförande Hanna Kosonen cent

medlem Atte Harjanne gröna

medlem Mari Holopainen gröna

medlem Hannu Hoskonen cent

medlem Eeva Kalli cent

medlem Pia Kauma saml

medlem Riitta Mäkinen sd

medlem Matias Mäkyne sd

medlem Sakari Puisto saf

medlem Minna Reijonen saf

medlem Joakim Strand sv

medlem Veikko Vallin saf

medlem Tuula Väättäinen sd

medlem Johannes Yrttiaho vänst.

Sekreterare var

utskottsrad Teija Miller.